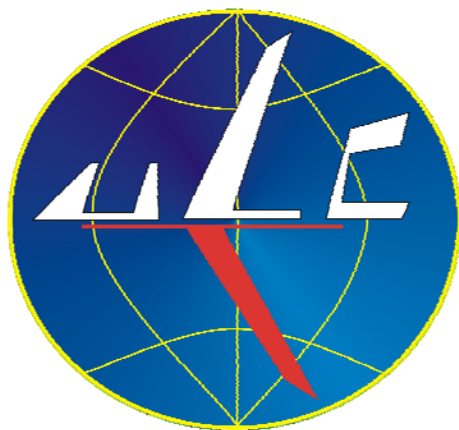

Urząd Lotnictwa Cywilnego

Linie lotnicze świata w 2010 roku

Opracowanie:

Jerzy Liwiński

**Ośrodek Informacji Naukowej,
Technicznej i Ekonomicznej**

Lotnictwo komunikacyjne jest znaczącą gałęzią światowej gospodarki. Linie lotnicze są przedsiębiorstwami poddanymi dużej presji rynkowej. Są oceniane przez pasażerów, poddawane licznym procedurom i uzależnione od monopolistycznych dostawców. Przewoźnicy muszą również radzić sobie na wieloma różnymi czynnikami, nie mając na nie wpływu np.: rosnące ceny paliw, zmieniające się kursy walut, wybuchy wulkanów, epidemie, ciągle zagrożenie terrorystyczne lub zawirowania polityczne w najpopularniejszych turystycznie regionach.

Raport roczny ICAO 2010

Z raportu rocznego Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego ICAO (International Civil Aviation Organization) opublikowanego w dokumencie *Annual Report of the Council 2010* wynika, że w 2010 roku w 190 państwach członkowskich, w lotach rozkładowych, przewieziono 2563 mln pasażerów (praca przewozowa 4685 mld pkm) oraz 48 mln ton ładunków (praca przewozowa 172 mld tkm), a także około 1,2 mln ton poczty (4,9 mld tkm).

Łączna praca przewozowa (uwzględniająca wagę pasażerów i ich bagaż oraz tonaż cargo i poczty) wyniosła 603 mld tkm, w czym poszczególne regiony świata miały następujące udziały: Azja / Pacyfik – 30,1%, Ameryka Płn. – 28%, Europa – 27,5%, Bliski Wschód – 8,2%, Ameryka Płd. / Karaiby – 3,9% i Afryka – 2,3%. W osiągnięciu powyższego wyniku przewozowego zdecydowanie największy udział miały państwa o wysokim poziomie rozwoju gospodarczego: USA – 25,9% światowych przewozów, Chiny – 8,8%, Niemcy – 4,9%, Emiraty Arabskie – 4,7%, Wielka Brytania – 3,9%, Korea – 3,5%, Japonia – 3,4%, Francja – 3,2%, Singapur – 2,3% i Holandia – 2,3%. Udział polskich przewoźników wynosi zaledwie 0,12% i klasyfikuje nasz kraj w światowym rankingu na 56 miejscu.

W 2010 roku samoloty komunikacyjne wykonały 27,7 mln rejsów rozkładowych pokonując trasę 37,5 mld km. Średnia długość rejsu wynosiła 1351 km, a najdłuższymi charakteryzowały się regiony Bliskiego Wschodu – 2227 km, Afryki – 1602 km i Azji i wysp Pacyfiku – 1543 km. Średnia trasa wykonywana w Europie liczyła 1267 km, w Ameryce Płn. – 1265 km, a w Ameryce Płd. / Karaibach – 1029 km.

Wskaźnik wykorzystania miejsc pasażerskich *load factor* wyniósł 78%, a najwyższe wartości uzyskali przewoźnicy z Ameryki Płn. – 84%. W przewozach ładunków wskaźnik ten wyniósł 68%, a najwyższą wartość uzyskali przewoźnicy europejscy (72%).

W stosunku do 2009 roku, liczba pasażerów zwiększyła się o 8,7%, a tonaż ładunków o 17,7%. Wykonana praca przewozowa wzrosła odpowiednio o 8,0% i 19,8%. W przedziale czasowym ostatnich dziesięciu lat liczba pasażerów zwiększyła się z 1640 mln (w 2001 r.) do 2563 mln (wzrost 56%), a tonaż ładunków z 28,8 mln ton do 48 mln ton (68%).

Oprócz rejsów rozkładowych realizowane były też loty w ruchu nieregularnym (czarterowym), z których skorzystało ponad 100 mln ludzi. Realizacja lotów nieregularnych nie jest przedmiotem szczegółowych statystyk, prowadzonych przez Organizację ICAO.

W 2010 roku wraz z pasażerami podróżowało około 3 mld sztuk bagaży. Każdy bagaż był odprawiany, ważony i przechodził taką samą kontrolę bezpieczeństwa jak pasażerowie. Szacuje się, że waga bagażu zabieranego na pokład rejsowego Boeinga 737 wynosiła około 4 ton, Boeinga 767 – 8 ton, a na największych samolotach typu Airbus A380 i Boeing 747 – 12-15 ton.

Rozkładowe przewozy międzynarodowe

W 2010 r. w rejsach rozkładowych, w ruchu międzynarodowym, przewieziono 998 mln pasażerów (praca przewozowa 2874 mld pkm) oraz 31,8 mln ton ładunków (146 mld tkm). Samoloty pasażerskie i towarowe wykonały 9,2 mln zagranicznych rejsów, przemierzając trasę o długości 20,2 mld km.

Przewóz 998 mln pasażerów w ruchu międzynarodowym stanowi 39% łącznych przewozów (krajowych i międzynarodowych), a w poszczególnych regionach udział ten był zmienny i wynosił: Ameryka Płn. – 14%, Europa – 70%, Azja/Pacyfik – 28%, Ameryka Płd. – 25%, Afryka – 62% i Bliski Wschód – 78%,

Udział przewozów międzynarodowych ma tendencję corocznego wzrostu, co jest wynikiem postępującej globalizacji. Pięć lat temu przewozy w ruchu międzynarodowych stanowiły 34% ruchu, dziesięć lat temu – 30%, a w latach 70-tych ubiegłego wieku były na poziomie 20%.

Wyniki przewozowe linii lotniczych

Największe przewozy realizują tradycyjne linie lotnicze, wykonujące loty rozkładowe (w ramach siatki połączeń). Przewiozły one łącznie 1670 mln pasażerów, co stanowi 64% udziału w rynku. Wskaźnik wykorzystaniu miejsc *load factor* wyniósł 79%. Najwięcej pasażerów przewiozły linie Delta Air Lines (162 mln), American Airlines (86 mln), China Southern Airlines (76 mln) i Air France-KLM (71 mln).

Linie niskokosztowe przewiozły 650 mln pasażerów (udział w rynku 25%), przy średnim wykorzystaniu miejsc (wskaźnik *load factor*) – 83%. Największą liczbę pasażerów przewiozły: amerykańskie Southwest Airlines (106 mln), irlandzkie Ryanair (72 mln) i brytyjskie easyJet (49 mln).

Linie niskokosztowe po raz kolejny osiągnęły największą dynamikę rocznego wzrostu, co stymulująco wpływa na globalny rynek transportu lotniczego. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat ich udział w rynku wzrósł prawie dwukrotnie z 16% do 25%, a liczba pasażerów zwiększyła się odpowiednio z 360 mln do 650 mln. Było to efektem wysokiej dynamiki corocznego wzrostu, przekraczającej wyniki osiągane przez linie tradycyjne.

W 2010 roku przy wzroście światowych przewozów wynoszących 8% linie niskokosztowe zanotowały 14% dynamikę. Jedne z najwyższych wzrostów odnotowały europejskie linie lotnicze: hiszpańskie Vueling – 34,6%, Norwegian – 23,2% i WizzAir – 23,1%.

Regionalne linie lotnicze przewiozły 240 mln pasażerów (udział 9%), przy średnim wskaźniku *load factor* – 75%. Najwięcej przewiozły linie amerykańskie: SkyWest Airlines (40 mln), ExpressJet (17 mln) i American Eagle (16 mln).

Linie specjalizujące się w czarterach turystycznych przewiozły 70 mln pasażerów (udział 3%), przy wskaźniku *load factor* wynoszącym 90%. Najwięcej przewiozły brytyjskie linie Thomson Airways (11 mln) i niemieckie TUIfly (9 mln).

Ranking linii lotniczych wg. przewozów pasażerskich w 2010 r.

Rank-ing	Linia lotnicza	Kod ICAO	Kod IATA	Pasażerowie		Praca przewozowa /mld pkm/
				Liczba /tys./	Zmiana roczna	
1	Delta Air Lines, USA	DAL	DL	162 615	2,2%	310,8
2	Southwest Airlines, USA	SWA	WN	106 307	2,2%	125,6
3	American Airlines, USA	AAL	AA	86 204	0,5%	201,9
4	China Southern Airlines, Chiny	CSN	CZ	76 455	15,4%	111,3
5	Ryanair, Irlandia	RYR	FR	72 100	8,4%	83,7
6	Air France-KLM Group, Francja	AFR	AF	71 320	0%	204,7
7	China Eastern Airlines, Chiny	CES	MU	64 878	18,6%	93,1
8	Lufthansa, Niemcy	LDH	LH	58 916	5,9%	129,6
9	United Airlines, USA	UAL	UA	54 100	-3,5%	164,9
10	US Airways, USA	AWE	US	51 853	1,6%	94,9
11	easyJet, Wielka Brytania	EZY	U2	48 800	8,0%	56,1
12	Air China, Chiny	CCA	CA	46 241	16,1%	86,2
13	All Nippon Airways, Japonia	ANA	NH	45 743	2,7%	58,4
14	Continental Airlines, USA	COA	CO	43 600	-4,4%	128,3
15	Qantas Airways, Australia	QFA	QF	41 400	7,8%	100,7
16	SkyWest Airlines, USA	SKW	OO	40 400	17%	32,5
17	Japan Airlines, Japonia x	JAL	JL	34 795	-16,0%	59,7
18	TAM Linhas Aereas, Brazylia	TAM	JJ	34 553	13,6%	51,4
19	Air Berlin, Niemcy	BER	AB	33 593	20,4%	45,2
20	GOL Transportes Aereos, Brazylia	GLO	G3	32 122	13,1%	31,3
21	Emirates, ZEA	UAE	EK	31 422	14,5%	146,1
22	British Airways, W. Brytania	BAW	BA	30 600	-5,5%	106,9
23	THY Turkish Airlines, Turcja	THY	TK	29 099	15,9%	47,9
24	Cathay Pacific, Chiny	CPA	CX	26 796	9,1%	96,6

25	AirTran Airways, USA	TRS	FL	24 721	3,0%	31,5
26	JetBlue Airways, USA	JBU	B6	24 254	8,0%	45,5
27	Air Canada, Kanada	ACA	AC	23 616	6,5%	77,4
28	Alitalia, Włochy	AZA	AZ	23 355	7,4%	32,9
29	Korean Air, Korea Płd.	KAL	KE	22 926	10,5%	60,5
30	Scandinavian Airlines, Szwecja	SAS	SK	21 532	0,7%	23,5
Europa						
.....	Iberia Airlines, Hiszpania	IBE	IB	19 900	-3,0%	51,2
.....	Swiss, Szwajcaria	SWR	LX	14 132	2,8%	29,5
.....	Norwegian Air Shuttle, Norwegia	NAX	DY	13 029	23,2%	13,7
.....	Aeroflot Russian Airlines, Rosja	AFL	SU	11 286	28,9%	34,7
.....	Vueling Airlines, Hiszpania	VLG	VY	11 036	34,6%	9,9
.....	Thomson Airways, W. Brytania	TOM	BY	10 965	-2,4%	32,7
.....	Austrian Airlines, Austria	AUA	OS	10 895	9,7%	17,5
.....	WizzAir, Węgry	WZZ	W6	9 600	23,1%	12,3
.....	Aer Lingus, Irlandia	EIN	EI	9 346	-9,6%	14,2
.....	TAP Portugal, Portugalia	TAP	TP	8 999	6,6%	23,6
.....	Air Europa, Hiszpania	AEA	UX	8 900	-1,3%	17,1
.....	TUIfly, Niemcy	HLX	HF	8 800	1,6%	16,0
.....	Thomas Cook Airlines, W. Brytania	TCX	MT	8 138	-1,0%	27,4
.....	Pegasus Airlines, Turcja	PGT	H9	8 600	77,4%	9,0
.....	Germanwings, Niemcy	GWI	4U	7 730	7,9%	6,9
.....	Finnair Group, Finlandia	FIN	AY	7 139	-4,0%	19,2
.....	Spanair, Hiszpania	JKK	JK	7 000	-8,5%	7,1
.....	Flybe, Wielka Brytania	BEE	BE	6 873	0,4%	3,4
.....	SunExpress, Turcja	SXS	XQ	6 671	19,3%	10,8
.....	Transaero, Rosja	TSO	UN	6 647	32,1%	26,3
.....	S7 Airlines, Rosja	SBI	S7	5 900	5,2%	12,9
.....	Monarch Airlines, W. Brytania	MON	ZB	5 795	-5,1%	15,1
.....	Aegean Airlines, Grecja	AEE	A3	6 229	-5,2%	5,7
.....	Condor Flugdienst, Niemcy	CFG	DE	5 700	1,7%	19,9
.....	Virgin Atlantic Airways, W. Brytania	VIR	VS	5 296	-2,2%	38,1
.....	Transavia Airlines, Holandia	TRA	HV	5 090	-1,9%	10,2

.....	CSA Czech Airlines, Czechy	CSA	OK	5 000	-6,4%	6,3
.....	KLM Cityhopper, Holandia	KLC	WA	5 318	6,7%	3,4
.....	Polskie Linie Lotnicze LOT	LOT	LO	4 576	9,8%	7,5

Źródło: ATW, Airline Bussines 2011

Linie lotnicze specjalizujące się w przewozach cargo przewiozły 48 mln ton ładunków, wykonując pracę przewozową 172 mld tkm. Największą pracę wykonały linie: FedEx, Air France-KLM i UPS United Parcel Service. Przewozy cargo odnotowały bardzo wysoką dynamikę wzrostu – 17,7% (tonaż ładunków) i 19,8% (praca przewozowa).

Ranking linii lotniczych wg pracy przewozowej cargo w 2010 r.

Ranking	Linia lotnicza	Kod ICAO	Kod IATA	Praca przewozowa	
				Liczba (mln tkm)	Zmiana roczna
1	FedEx Express, USA	FDX	FX	15943	12,8%
2	Air France-KLM, Francja	AFR	AF	11438	2,5%
3	United Parcel Service, USA	UPS	5X	10523	11,6%
4	Cathay Pacific, Chiny	CPA	CX	10175	23,2%
5	Korean Air, Korea	KAL	KE	9670	14,7%
6	Lufthansa Group, Niemcy	LDH	LH	8905	19,9%
7	Singapore Airlines Cargo, Singapur	SQC	SQ	7174	7,7%
8	China Airlines, Chiny	CAL	CI	6674	34,6%
9	Cargolux Airlines, Luksemburg	CLX	CV	5284	10,1%
10	EVA Air, Chiny-Taiwan	EVA	BR	5168	42,4%
11	British Airways Group, W. Brytania	BAW	BA	4644	2,4%
12	Air China, Chiny	CCA	CA	4531	29,6%
13	United Continental Holdings, USA	UAL	UA	4383	17,6%
14	China Eastern Airlines, USA	CES	MU	4306	-
15	Atlas Air, USA	GTI	5Y	4251	22,3%
16	Asiana Airlines, Korea	AAR	OZ	3597	17,0%
17	Delta Air Lines, USA	DAL	DL	3317	-0,7%
18	LAN Airlines, Chile	LAN	LA	3239	23,5%
19	China Southern Airlines, Chiny	CSN	CZ	3192	79,2%
20	Qatar Airways, Katar	QTR	QR	3036	50,9%
21	Thai Airways Int'l, Tajlandia	THA	TG	2895	38,4%

22	American Airlines, USA	AAL	AA	2754	13,9%
23	All Nippon Airways, Japonia	ANA	NH	2520	16,1%
24	Japan Airlines, Japonia	JAL	JL	2468	-27,0%
25	Malaysia Airlines, Malezja	MAS	MH	2449	18,2%

Źródło: ATW, *Airline Bussines* 2011

W liniach lotniczych na świecie zatrudnionych było ponad 1300 tys. personelu, z tego najwięcej u przewoźników tradycyjnych – 1050 tys. i niskokosztowych – 140 tys. Największą obsadę miały linie lotnicze: Delta – 80 tys., American Airlines – 66,5 tys., China Southwest Airlines – 65,1 tys., Air France – 60,6 tys. i Lufthansa – 57,2 tys. Prowadząc na szeroką skalę przedsięwzięcia mające ograniczyć koszty funkcjonowania wielu przewoźników dokonało dalszych redukcji personelu lotniczego. Wyniosły one w skali globalnej 4,5%, a największych dokonały linie Continental, Virgin Atlantic, Eva Air i Finnair. Z reguły redukcje personelu omijały przewoźników niskokosztowych, którzy zanotowali 10% wzrost.

Jednym z ważniejszych wydarzeń na światowym rynku transportu lotniczego była zakończona w październiku 2010 roku fuzja dwóch dużych amerykańskich przewoźników United Airlines i Continental Airlines. Powstała jedna duża firma lotnicza United Continental Holdings, która obecnie obsługuje 370 destynacji w 59 krajach, korzystając z floty 700 samolotów. Nowy przewoźnik przyjął nazwę United Airlines, a samoloty mają logo i malowanie linii Continental. Bazą nowego przewoźnika jest dotychczasowa centrala United w Chicago. Połączenie obydwu linii lotniczych wzmocniło ich pozycję na rynku i dało możliwość skutecznej konkurencji z innymi, głównie niskokosztowymi. Szacuje się, że dzięki połączeniu obaj przewoźnicy będą w stanie zaoszczędzić rocznie nawet 1,2 mld dolarów.

Ranking regionów według przewozów linii lotniczych w 2010 roku

Największe przewozy na świecie realizują linie lotnicze z **Ameryki Północnej**, z których usług skorzystało 780 mln pasażerów (30% światowych przewozów). Osiągnęły one najwyższy wskaźnik wykorzystania miejsc pasażerskich *load factor* wynoszący 84% i ładunków – 63%. Wykonana praca przewozowa pasażerów wyniosła 1420 mld pkm, a ładunków 41 mld tkm. Wzrost ogólnych przewozów na rynku amerykańskim (3,9%) jest konsekwencją dobrych wyników jakie osiągnęły największe linie, które wcześniej notowały kilkuprocentowe spadki. Dotyczy to zwłaszcza Delta i American Airlines, które odnotowały

wzrosty od 0,5% do 2,2%, a w roku poprzednim spadki przewozów wyniosły od 6,2 do 7,6%. W amerykańskich liniach zatrudnionych jest 400 tys. personelu lotniczego. Największymi przewoźnikami są: Delta, Southwest i American Airlines oraz świadczące usługi przewozowe ładunków FedEx i UPS United Parcel Service.

Europejskie linie w 2010 roku przewiozły 760 mln pasażerów (29,2% liczby światowej). Wykonana praca przewozowa pasażerów wyniosła 1310 mld pkm, a ładunków 45 mld tkm. Linie te przewiozły największą na świecie liczbę pasażerów w ruchu międzynarodowym (522 mln). Wskaźnik wykorzystania miejsc pasażerskich *load factor* wyniósł 77% i ładunków – 72%. W europejskich liniach zatrudnionych jest 370 tys. personelu lotniczego. Największymi liniami są: Air France-KLM, Lufthansa i British Airways oraz niskokosztowe Ryanair i easyJet. PLL LOT z wynikiem 7,5 mld pkm i 4,5 mln pasażerów zajmuje w światowym rankingu 119 miejsce i corocznie „awansuje” w dół (2009 – 117 miejsce, 2008 - 114, 2007 – 104 i 2004 – 99).

Linie lotnicze regionu **Azji i wysp Pacyfiku** przewiozły 720 mln pasażerów (27,7% liczby światowej). Wykonana praca przewozowa pasażerów wyniosła 1290 mld pkm, a ładunków 63 mld tkm (36,4% liczby światowej). Wskaźnik wykorzystania miejsc pasażerskich *load factor* wyniósł 76%, a ładunków – 69%. W liniach tego regionu zatrudnionych jest 390 tys. personelu lotniczego. Największymi liniami są: China Southern, China Eastern, Air China i All Nippon Airways oraz świadczące usługi przewozowe ładunków chiński Cathay Pacific i Korean Air.

Linie lotnicze regionu **Ameryki Południowej i Karaibów** przewiozły 170 mln pasażerów (6,3% liczby światowej). Wykonana praca przewozowa pasażerów wyniosła 215 mld pkm, a ładunków 5,5 mld tkm. Wskaźnik wykorzystania miejsc pasażerskich *load factor* wyniósł 70%, a ładunków – 58%. Dynamika rocznego wzrostu była najwyższa na świecie i wyniosła w: liczbie przewiezionych pasażerów – 15,1% i wykonanej pracy przewozowej pasażerów – 16,5%. Największymi liniami są: brazylijskie TAM Linhas Aereas i GOL Transportes Aereos, chilijski LAN Airlines i meksykańskie Aeromexico. W liniach tego regionu zatrudnionych jest 80 tys. personelu lotniczego.

Linie lotnicze regionu **Bliskiego Wschodu** przewiozły 120 mln pasażerów (4,4% liczby światowej). Wykonana praca przewozowa pasażerów wyniosła 350 mld pkm,

a ładunków 16,2 mld tkm. Wskaźnik wykorzystania miejsc pasażerskich *load factor* wyniósł 76% i ładunków – 62%. Największymi i dynamicznie rozwijającymi się przewoźnikami tego regionu są Emirates i Etihad Airways ze Zjednoczonych Emiratów Arabskich (ZEA). Kraj ten corocznie osiąga bardzo wysoką dynamikę wzrostu przewozów i sukcesywnie awansuje w światowym rankingu. Jeszcze dziesięć lat temu ZEA, pod względem wielkości realizowanych przewozów pasażerów i ładunków, zajmowały 12 miejsce na świecie (1,5% udział w rynku), pięć lat temu 8 miejsce (udział 2,8%), a w roku ubiegłym były już na czwartym miejscu (udział 4,7%). W arabskich liniach lotniczych zatrudnionych jest 70 tys. personelu.

Najmniejsze przewozy na świecie realizują linie lotnicze **Afryki**. W 2010 roku z ich usług skorzystało jedynie 70 mln pasażerów (2,4% światowej liczby). Wykonana praca przewozowa pasażerów wyniosła 125 mld pkm, a ładunków 2,3 mld tkm. Osiągnęły one najniższy na świecie wskaźnik wykorzystania miejsc pasażerskich *load factor* wynoszący 68% i ładunków – 53%. Ruch lotniczy jest niewspółmiernie mały, w odniesieniu do obszaru i ludności, która zamieszkuje na tym kontynencie, co wynika głównie z biedy i niestabilności politycznej. Największym przewoźnikiem tego regionu są zajmujące w rankingu 57 miejsce South African Airways z RPA (6,6 mln pasażerów).

Wyniki finansowe linii lotniczych

Poprawa światowej gospodarki i wzrost ruchu w 2010 r. przełożył się na finanse linii lotniczych. Wartość zrealizowanych przychodów operacyjnych wyniosła ogółem 554 mld dolarów i były one o 72 mld większe niż w roku poprzednim (482 mld dolarów). Bezpośrednie porównanie uzyskanych wyników finansowych ma jednak ograniczone wartości poznawcze, gdyż wpływ na nie miały zarówno dynamiczne zmiany relacji kursowych dolara do innych walut jak i wielkości dopłat paliwowych do biletów lotniczych. Najważniejszym źródłem przychodów linii lotniczych były zrealizowane przewozy pasażerskie (425 mld dolarów), towarowe (66 mld dolarów), a także inne rodzaje działalności np. obsługa techniczna, usługi naziemne i catering na rzecz innych operatorów, wynajem samolotów, itp. (25 mld dolarów).

Największe przychody operacyjne osiągnęły linie lotnicze: Lufthansa Group – 36 mld dolarów, United Continental Holdings – 34,0 mld dolarów, Delta – 31,7 mld, Air France-KLM Group – 31,3 mld i FedEx – 24,6 mld.

Polski przewoźnik PLL LOT z przychodem wynoszącym 978 mln dolarów zajmuje w światowym rankingu 93 miejsce.

Większe przychody i wzrost ruchu zasadniczo wpłynął na osiągnięcie przez linie lotnicze zysków z działalności. Ogółem zysk operacyjny wyniósł 18 mld dolarów i był największy w okresie ostatniej dekady (2009 r. – strata 9,9 mld dolarów, 2008 – strata 16 mld, 2007 – zysk 14,7 mld, 2006 – zysk 5 mld, 2003 – strata 7,5 mld, 2001 – strata 13 mld). Największych zysków operacyjnych doznały linie lotnicze: Delta Air Lines – 2217 mln dolarów, Japan Airline Corp. – 2216 mln, United Continental Holdings – 1818 mln, Cathay Pacific – 1813 mln, Lufthansa Group – 1762 mln. PLL LOT odnotował stratę w wysokości 54 mln dolarów.

Ranking najlepszych linii według Skytrax

Znana i renomowana brytyjska firma konsultingowa Skytrax opublikowała wyniki rankingu najlepszych linii lotniczych i aliansów lotniczych edycji 2010/2011. W specjalnych ankietach wzięło udział 19 mln pasażerów z ponad 100 narodowości, a przedmiotem oceny była działalność 200 przewoźników. Respondenci będący pasażerami linii lotniczych oceniali poziom zadowolenia z oferowanego przez nich standardu produktów i usług, biorąc pod uwagę 38 różnych kryteriów. Oceniali całą podróż od momentu rezerwacji biletów, poprzez niektóre specyficzne usługi (np. wcześniejsze zaproszenie na pokład samolotu rodzin z małymi dziećmi), aż do przylotu na miejsce przeznaczenia, z uwzględnieniem czasu oczekiwania na bagaż. Na pokładach samolotów oceniano przebieg lotu, wygodę foteli w poszczególnych klasach, pracę personelu, catering, ofertę pokładowego sklepu wolnocłowego, a także jakość pisma pokładowego i stan toalet.

Wśród dziesięciu najlepszych linii lotniczych znalazło się sześć azjatyckich i po dwie europejskie i arabskie. Najwyżej oceniony został arabski przewoźnik Qatar Airways, a kolejne miejsca zajęły: Singapore Airlines, Asiana Airlines, Cathay Pacific, Thai Airways, British Airways, Air New Zealand, Qantas Airways, Turkish Airlines i Emirates.

Niskokosztową linią roku została malezyjska Air Asia, regionalną – chińska Dragonair, a najwyżej oceniony został personel pokładowy Asiana Airlines. Wiodącym sojuszem lotniczym został Star Alliance (lider Lufthansa), który zdetronizował ubiegłorocznego zwycięzcę Oneworld (lider British Airways). Wybrano też najlepsze linie lotnicze w poszczególnych regionach świata. W Europie najwyżej ocenione zostały tureckie Turkish Airways oraz Swiss Airlines i Lufthansa, a w Europie Środkowo-Wschodniej: Aerofłot oraz kazachstańskie Air Astana i węgierskie Malev. Najlepszymi europejskimi liniami niskokosztowymi zostały uznane brytyjskie easyJet oraz Air Berlin i Norwegian. W Ameryce Północnej najwyżej ocenione zostały Air Canada (ruch międzynarodowy) i JetBlue Airways (ruch krajowy), a w Ameryce Południowej - brazylijska TAM Linhas Aereas. Najlepszą linią Azji jest Singapore Airlines, która też została uznana za najlepszą linię biznesową.

Uznane za najlepsze na świecie katarskie narodowe linie Qatar Airways powstały w 1994 r. W 2010 roku obsługiwały 88 tras międzynarodowych, na których przewieziono 20 mln pasażerów oraz wykonano pracę przewozową cargo 3036 mln tkm. Użytkuje flotę składającą się z 95 nowoczesnych samolotów, o średnim wieku poniżej 5 lat. Przewoźnik należy do najdynamiczniej rozwijających się linii świata, a portfel złożonych zamówień wynosi ponad 180 samolotów w tym: na 80 szt. A350 i 60 Boeing 787. Najlepszy sojusz lotniczy Star Alliance powstał w 1997 r. Siatka połączeń zrzeszonych linii oferuje obecnie 21000 rejsów dziennie do 1160 portów lotniczych w 181 krajach. Do sojuszu należy obecnie 27 przewoźników, a w najbliższym czasie powiększy się o kolejnych pięciu, oferując każdego dnia ponad 23000 lotów do 1315 portów w 190 krajach.

Renomowany portal internetowy Airlinetrends.com analizujący trendy w branży lotniczej opublikował też ranking najbardziej innowacyjnych linii lotniczych na świecie. Zasadniczym kryterium oceny były wdrożone pomysły rynkowe, które były inspirujące i stanowiły wyzwania dla innych przewoźników. Za najbardziej innowacyjne zostały uznane linie lotnicze: Air New Zealand, All Nippon Airways, Lufthansa, Delta, Finnair, Southwest Airlines, KLM, Virgin America, Cathay Pacific i Emirates.

Największe linie lotnicze na polskim rynku

W 2010 roku na trasach do/z Polski przewieziono łącznie około 20 mln pasażerów, a największy udział miały: PLL LOT - 4,5 mln, WizzAir - 4,1 mln, Ryanair - 3,8 mln i Lufthansa – 1,3 mln. Uwzględniając jednak fakt, że około miliona pasażerów w ramach

siatki połączeń LOTu przewiozła regionalna linia lotnicza EuroLOT, która ma swój osobny certyfikat przewoźnika AOC, to liderem na polskim rynku staje się WizzAir.

Wizz Air jest największą niskokosztową linią lotniczą Europy Środkowo-Wschodniej, która w maju br. obchodziła siódmą rocznicę działalności. W 2010 roku przewiozła 9,6 mln pasażerów, tj. o 23% więcej niż rok wcześniej. Przewoźnik operuje z 15 baz operacyjnych, w tym pięciu w Polsce. Obecnie Wizz Air oferuje loty na blisko 220 trasach w Europie, a realizowane sieć połączeń stale się rozwija. Przewoźnik obecnie obsługuje loty do/z Polski na 68 trasach całorocznych i 5 sezonowych. Wizzair dysponuje flotą 35 samolotów Airbus A320, a kolejne 104 maszyny zostały zamówione. W ciągu swojej kilkuletniej działalności z usług przewoźnika skorzystało prawie 35 milionów osób, a wskaźnik wykorzystania miejsc *load factor* oscyluje na poziomie 84%.

Zdaniem respondentów biorących udział w plebiscycie internetowym na najlepszego przewoźnika operującego na polskim rynku, w poszczególnych kategoriach, liderami zostały: najlepsza linia tradycyjna – PLL LOT, linia niskokosztowa – WizzAir i czarterowa – LOT Charters. Drugie i trzecie miejsca zajęły: w kategorii linii tradycyjnych – Lufthansa i Swiss, linii niskokosztowych – Norwegia i easyJet i czarterowych – Air Italy Polska i Enter Air. Ponadto, w kategorii biznes zwyciężył Swiss, a najlepszy produkt (obejmującej m.in. serwis pokładowy, obsługę, stronę internetową, siatkę połączeń) nagrodzono Lufthanse. Za najlepszego managera na polskim rynku uznano prezesa WizzAir Jozefa Varadięgo. Plebiscyt ten jest organizowany przez portal internetowy Pasażer.com przy współudziale Portu Lotniczego Kraków-Balice. Była to już jego siódma edycja, a pasażerowie oceniali przewoźników pod względem poziomu świadczonych usług.

„Czarna lista” linii lotniczych

Komisja Europejska w marcu 2006 r. opracowała „czarną listę” linii lotniczych, które nie spełniają wymaganych standardów bezpieczeństwa i mają zakaz operowania na terytorium wspólnoty. Znalazło się na niej wówczas ponad 90 przewoźników, a podstawą do umieszczenia były stwierdzone nieprawidłowości, w zakresie bezpieczeństwa lotniczego oraz negatywne wyniki kontroli stanu technicznego użytkowanych samolotów.

Komisja Europejska co kilka miesięcy aktualizuje listę, dostosowując ją do zmieniających się okoliczności, głównie działań krajowych władz lotniczych, nadzorujących spełnianie

standardów bezpieczeństwa lotniczego. Ostatnia edycja czarnej listy opublikowana została 19 kwietnia 2011 r. Znalazły się na niej m.in. wszyscy przewoźnicy posiadający certyfikaty wydane przez nadzory lotnicze: Afganistanu, Beninu, Konga, Dżibuti, Gwinei Równikowej, Republiki Kirgiskiej, Liberii, Mozambiku, Filipin, Wysp Świętego Tomasza i Książęca, Sierra Leone, Suazi i Zambii, a także wytypowane linie lotnicze z: Angoli, Indonezji, Kazachstanu i Gabonu. Łączna lista obejmuje kilkaset przedsiębiorstw lotniczych. Wykaz linii lotniczych podlegających zakazowi lub ograniczeniom w wykonywaniu przewozów w ramach UE publikowany jest każdorazowo w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Podsumowanie

Na światowym rynku transportu lotniczego widać wyraźne ożywienie. W 2010 roku linie lotnicze przewiozły 2,6 mld pasażerów i 48 mln ton ładunków. W stosunku do roku poprzedniego, liczba pasażerów zwiększyła się o 8,7%, a tonaż ładunków o 17,7%. Dynamika wzrostu ruchu pasażerskiego w poszczególnych miesiącach utrzymywała się na stałym poziomie 8-10% (za wyjątkiem kwietnia), natomiast przewóz ładunków charakteryzował się bardzo dużym zróżnicowaniem, od najwyższego poziomu 35,2% w maju do minimum 5,8% w listopadzie. Linie lotnicze osiągnęły przychód operacyjny 554 mld dolarów, osiągając zysk w wysokości 18 mld dolarów.

Największą dynamikę przewozów pasażerskich odnotowały linie Ameryki Płd. i Bliskiego Wschodu (około 14%), a na największym na świecie rynku amerykańskim wzrost był umiarkowany i wyniósł 3,9%. *„Po największym spadku popytu w historii lotnictwa w 2009 roku, ludzie zaczęli podróżować i robić interesy ponownie w 2010 r. Obecnie największym problemem z jakim borykają się linie lotnicze jest przekształcenie popytu w stabilne zyski”* – powiedział dyrektor generalny IATA Giovanni DG Bisignani podsumowując ubiegłoroczną działalność.

Organizacja IATA w swoich prognozach na 2011 r. szacuje, że indeks wzrostu przewozów pasażerskich wyniesie 5,6%, a towarowych - 6,1%. Przychody operacyjne linii lotniczych szacowane są wstępnie na 598 mld dolarów, a osiągnięty zysk ma być na poziomie 4 mld dolarów (marża zysku - 0,7%). Jednym z największych wyzwań w branży lotniczej pozostaną niestabilne i wzrastające koszty paliwa. Szacuje się, że linie lotnicze na jego zakup wydadzą 176 mld dolarów, a średnia cena będzie na poziomie 110 dolarów za baryłkę. Udział

kosztów paliwa w łącznych kosztach działalności linii lotniczych wzrośnie z 26% (w 2010 r.) do 29% (w 2011 r.). Należy nadmienić, że wzrost średniorocznej ceny paliwa tylko o jednego dolara skutkuje dla przewoźników dodatkowymi kosztami w wysokości 1,6 mld dolarów.

Opracowanie:

Jerzy Liwiński – Ośrodek Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej ULC

*** W przypadku korzystania z powyższych informacji,
prosimy o podawanie źródła ich opracowania.**